

05

A

871

12
1

Q. D. B. V.

De

V I S U,

In illustri ad Albim Academia,

disputabunt publice,

PRÆSES

M. JOH: ERNESTUS HERZOG,

Dresdens. Misn.

&

RESPONDENS

MATTHIAS VVALTHER,

Pettelsd. Hung.

Ad diem VII. Aprilis,

In Auditorio veteri.

WITTENBERGÆ,

Literis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

ANNO M DC. LXXVII.

2. D. B. V.

De

V I S U

In illustri ad Albin Academia

discursibus publicis

M. JOH. ERNSTI HERZOG.
Landesbibliothek
Halle
Saale

Respondens

MATTHIAS VVALTHER,

1771. 877. 50.

Ab hinc N. 11. 1771.

in hinc N. 11. 1771.

MATTHIAS VVALTHER,

in hinc MATTHIAS HENCKELI, A. J. Typogr.

BRUNO M. D. C. LXXVII.

B. C. D.

Ræstantissima, quam aggredimur, materia de VISU est, sed nec difficultate sua caret. *Est illa*, inquit Francisc. Vallesius L. II. *controv. c. 30. omnium questionum de animæ operationibus celebratissima, & dogmatis ambiguitate & autorum gravitate.* Et Jul. Casser. Placent. L. XI. nov. anat. c. 44. *circa hoc περίβλημα*, ait, *opinionum Myriades sunt, ut ne quidem Hercules ipse cum iis luctari sufficiat.* Desudarunt jam olim in ea celeberrimi nominis Viri, tantum tamen abfuit, ut non dicam omnibus, sed eruditioribus modo satisfecerint, ut in iis ipsis, quæ accuratissimè pertractasse sibi visi fuerant, semper aliquid desideratum fuerit: Argumento certissimo imbecillitatis humanæ, quod nec oculis nec animo id ipsum satis videamus,

A 2

quo-

quomodo aut quid videamus. Nos, quibus etiam in magnis cadere pulchrum, in præsentiam assumimus, sequuturi non nostrum, sed aliorum excellentissimorum virorum, quæ præeunt, iudicium. Quod ipsum ut cedat feliciter, faxit is, qui videt & moderatur omnia.

§. I.

DE causa efficiente VISUS dicendum primum est. Est autem illa vel *Principalis* vel *Instrumentalis*. *Principalis remota* est anima in brutis sensitiva, in homine rationalis. *Proxima* facultas cognoscens est. Nulla enim substantia creata immediatum actionum suarum Principium est, sed quicquid vel agit vel patitur, per suas potentias, essentia superadditas, præstat. *Instrumentalis*, Spiritus animales sunt, qui ex cerebro per nervos opticos in organum deferuntur, ac species visibiles retinae impressas recipiunt, sensuique communi tradunt. Hi ergo sunt vehiculum sensationis; his præsentibus fit visio, sine iis impeditur, exemplo eorum, qui se circumgyrant, & qui deliquium animi patiuntur.

§. II.

Sensorium five organum sunt Oculi. Parva sane & exigua corpuscula, tam eleganter tamen à natura exornata, ac mirabiliter munita, ut *Blemor Arabicus* & *Synensis* medicus *Cyprum* in iis sedem animæ statuerint. Habent enim convenientissimum situm, quandoquidem in altissimo loco, speculatorum instar, collocati sunt, ut quicquid ubique advenire possit, prævideant. Partibus excelsis sepiuntur undique, intra suas orbitas utilissimè latent: muniuntur palbebris, villisque pilorum; fenestræ sunt, specula, indices animi, quatenus omnes animi motus passionisque indicant, adeoque varietatibus innumeris sese componat.

§. III. Ma-

§. III.

Maxime tamen interior structura eorum notabilis est. Concurrunt ad eam septem, seu ut alii volunt, novem *musculi*, quibus oculi moventur, ad quamlibet partem sursum, deorsum, dextrorsum, sinistrorsum & in circumferentiam. Porro *nervi optici*. Hi ex cerebro oriuntur, & ad oculos tendunt, ita quidem, ut qui à dextra oritur, ad sinistram tendat, & qui à sinistra ad dextram. Sunt verò non, ut Galenus vult, cavi, sed solidi musculi, licet quia substantiam internam molliores. Præterea crassiores alii. *Quia enim* inquit Gerh. Joh. Voss. de O. & P. J. p. 846. *ob multiplicem oculi actionem, nulli Spiritus animales celerius absumuntur, quam visorii, ideo nervos hosce Deus fecit crassiores, quoque uberior eos spiritus permeat, melius videmus, sin paucus nimis sit, debilis visus erit.* Hi ergo ductus & meatus spirituum animalium sunt.

§. IV.

Tunica succedunt, quarum numerus apud Autores variat. Aliis enim tres, aliisque quinque, nonnullis sex, imo septem numerantur. Nos salvo aliorum iudicio, quinarium cum B. Sperlingio, aliisque retinemus numerum: Primo autem loco ponimus *Adnatam*, quæ totum oculi bulbum contegit, proinde etiam ceteras comprehendit. Altera *Cornea* pelluciditate sua conspicua est. Levis enim est, & polita, ne species pravè ac cum deformitate deferat. *Uvea*, quæ sequitur, à figura sic dicitur: Similis enim est folliculo uvæ, à quo pendulo detracto foramen relinquitur; hæc nigrore suo obscura reddit penitiora oculi, ut melius videamus. Habet præterea fenestellam, quæ pupilla vocatur, græcis *ροπή*. *Aranea* aliàs ob nitorem specularis, subtilissima est, & humorem ChrySTALLINUM ambit tegitque. *Retiformis* denique sive retina sic dicta, non quod retis instar sit cancellata, sed ob figuram quam refert retis contracti. *Siquidem* ut ait Rufus Ephesius, *ex angusto inlatum diffunditur, sinuaturque.* His addunt alii *viream*, quæ ambit humorem vi-

treum : ac *tendineam* uti vocat eam Realdus Columbinus Anatomicus Romanus L. 32. citante Vosfio l. c.

S. V.

Humores quod attinet, sunt illi *Aqueus*, *ChrySTALLINUS*, *VITREUS*, nec sibi nec tunicis continui, contigui tamen tunicis ac sibi deinceps. Extimus eorum est *Aqueus*. Species hic ad humorem ChrySTALLINUM defert, & uveam ab eodem separat: Præterea tunicam corneam distendit, ne si corrugetur, species perperam ad humorem ChrySTALLINUM transmittatur. Hunc inter & vitreum suspensus est *ChrySTALLINUS*, sic dictus quod ChrySTALLUM sive glaciem referat, non duritie, sed pelluciditate. Expers hic omnis coloris, quo meliore fide colorem repræsentet tunica retiformi: perinde ut aqua insipida debet esse, si quidem saporis capax fieri velit. A tergo verò hujus *VITREUS* est, sic dictus à similitudine vitri, partim liqvefacti, partim frige facti. Fluit enim instar liqvefacti, sed differt ab eo, quod vitrum non pelluceat liqvefactum: pellucet vitri instar frige facti, sed differt ab eo, quod hoc non fluat. In hoc pupilla quodammodo natat, ita tamen ut aliqua sui parte extra illum humorem emineat, sicuti si liqveus globulus super nataret aqua,

S. VI.

His ita consideratis expendendum porro est, quodnam temperamentum organi sit? *IGNEUM* voluere Pythagoras, Empedocles, Plato, Galenus; *DEMOCRITUS* autem & *ARISTOTELES* *AQUEUM*, quibus cum B. Sperlingio aliisque nos subscribimus. *AQUEAM* enim potius quam igneam naturam ejus esse, arguunt humores, quibus præcipuè constat oculus. Et licet vitreus & chrySTALLINUS aqua pura non sint, neque tamen purus ignis sunt; quin etiam eo ipso quo perspicui sunt, & lumen facile admittunt, de sua natura testantur: *AQUEÆ* enim & *AËRI* hæc imprimis competunt. *TUNICÆ* porro licet siccitatem habeant, terrea tamen illa potius quam ignea est. Est quid de humore dicemus? *MULTUM*
humo-

humoris, inquit B. Sperling: in expurgatione sua emittunt. Item, ultimo loco in fetu à natura perficiuntur, humor enim & frigus, quibus abundant oculi, difficiliter concoquuntur, & ad certum temperamentum rediguntur, Disp. de Visu.

S. VII.

Nihil ergo illos juvat, vel mobilitas oculorum, vel exempla hominum iracundorum, Tiberii, Catorum, &c. Velocitas enim illa motus potest provenire à lubricitate eorum, item causa motiva & copia Spirituum qui per nervos opticos ad oculos derivantur. Potest etiam à multitudine musculorum esse, & sic porro. Oculi iracundorum quod ardent, id non spiritibus insitis, sed adventitiis debent. Et si Tiberii oculis, vel maximè lucis aliquid concederemus collectitia tamen illa non nativa foret, maxime cum brevi rursus dissipata fuerit. Catos quod attinet, & alia animalia oculis noctu etiam lucentibus prædita, dicimus, præterquam quod hæc argumentatio particularis, probare tantum, quoddam lumen insitum, minimè omnium verò totum, oculum esse igneum. Qua de re juvat adducere Scaligerum, qui refutata priore sententia tandem subjicit, exercit; 297. sect. 3. hæc verba: *Agua ergo est in oculo, illustris tamen nec sine aere, tam solida, ut consistere possit ibi species; tam rara, ut per eam penetrare ac transmitti porro queat.*

S. VIII.

Hic verò satis intricata ac vexatissima sese offert quæstio, in quam oculi parte fiat visio? Veteres ac nominatim Hippocrates, Aristoteles, Galenus, aliiq; in humore Chrystallino cam fieri asseruerunt. Quam in rem Galennus maxime in hoc humore mollitiei concinnitatem laudat; Nihil enim hac forma substantiæ videtur ad impresionem specierum commodius. Adducit insuper situm oportunitatem. In medio quippe hic humor, ut supra dictum, situs & hinc maxime vigidus, Coloris claritatem quoque commendat, siquidem pellucidus, & omnis coloris expers est; adeoq; ad colores omnes percipiendos aptissimus. Denique ad tegumentorum virtutem provocat, maxime verò aranceæ ca-

voram

vorem, fulgorem, & nitorem. His adjunctis, ut nihil ad exhibendas omnium rerum imagines conducentius asserit, maxime cum à tergo accedat humor vitreus ac subobscurus, sic plerique omnes in ejus verba jurant. Unde non minus acute quam false Plempius Ophtalm. l. 1. c. 17. illos perstringit: *Hic est ille inquiring, cujus tot encomia celebrantur apud medicos, cui hymnum pene inscripsit Galenus; hic est, quo prodeunte totum personat anatomicum Theatrum, alio ipsum suspicienne, alio etiam adorante, quibusdam adamantem, gemmam, animã, specillum oculi, & aliter appellantibus, omnibus verò una conclamantibus, esse partem oculi principem.*

S. IX.

Licet verò hac in parte nobis ab his summis aliàs viris modestum facere divortium, ac veritatem potius quam illorum auctoritatem sequi. Cum enim omnis sensio membrorum animatorum interventu fiat, nervi autem talia sint, certè non poterit vis videndi humori chrystallino tribui, qui nervus non est, sed vitæ ac sensus omnis expertus; Licet enim sua aranea vestiatur, non perinde ramen illam continuatam cum nervo habet; se junctæ ea est à retina, & terminus tantum, quo mollities hujus humoris continetur. Facit huc præterea ejusdem secundum oram sui extremam in ciliares insertio, quæ satis monstrat appensum eum tantummodo, quo radiis ulterius tendentibus præbeat trajectionem. Et qualis in illa parte fiat visio, quæ ordinatas species confuse, confusas ordinate representat? Speciem insuper non per modum manentis, sed transeuntis recipit; quæ una cum aliis pluribus de humore Chrystallino vera esse ad oculum demonstraverunt autores passim.

S. X.

Attamen, inquirunt, *leso Chrystallino aboletur visio.* Nihil ad rem: deperditur illa quoque corrugata vel incrassata Cornea, humore aqueo effluxo; quis autem dicat fieri in iis visionem? perit visus obstructo nervo optico, salvo humore Chrystallino, nec organo modo depravato, sed & cæteris depravatis impeditur

tur visio. Infirmum ergo argumentum. Et quid multa? potest animal etiam absque humore ChrySTALLINO, licet confusum, videre; ostendit id Chirurgus Parisiensis, quando morbum illum, quem cataractam vocant alii, ipsum ChrySTALLINUM humorem temporis tractu flaccescentem esse notavit, qui etiam a processibus ciliaribus ita secernatur, ut nullo pene negotio emoveri, deprimiq; in ipsum vitrei humoris fundum possit, tantula interim parte vitrei invadente locum ab ipso relictum. Sed hæc alii relinquimus.

s. XI.

Quod ergo alii humori ChrySTALLINO, id nos tunicæ retiformi tribuimus. Per nervum enim, uti supra dictum sit sensio: hæc autem membrana tota, quod anatomia monstrat, ex intima nervi optici substantia constat, imò ipsissimus nervus opticus dilatatus & expansus est. *Sicut ex nervi medulla, inquit non nemo, & cerebri medulla procedit, ita prorsus cavernulis, præsertim in exitu ad radicem, ubi nervo coheret, ad spiritus vitales deveniendos est plenissima, cujusmodi poni in aliis oculi tunicis aut humoribus nulli visuntur. Unde certum est ipsam spiritibus visoribus plenissimam: in ea autem corporis parte, in qua spiritus sensitivi domicilium proprium fixerunt, sedem etiam principalem sensus illius statutam naturam esse, in confesso apud doctos est.* Proinde hæc tunica, subiectum visionis ultimatum & proximum est. Ad hanc species visibiles, ubi per pupillam sub intrarunt ac omnes humores transferunt, tendunt, ut repræsententur: hæc colores à ChrySTALLINO humore impactos retinet, ac repræsentat. De colore & figura, aliisq; quæ urgentur, nihil adducimus nec auctoritates, quas abunde congestere alii, huc adscribimus. Ipsum B. Sperlingium tantum citabimus, cujus in disputat. de modo visi. Anno 1640. Theſ. 51. hæc sunt verba, *tandem, in oculo scilicet, tunica retiformis adest, mollis & alba, principale visus organum, nervum opticum spiritus animæ latorem proximè tangens: & disputat. de sens. Anno 1635. membr. 2. Exd. 4. in tunica retiformi spe-*

cies visibiles ab humore vitreo communicatas persentisci statuimus; Hanc principale visus organum esse asserimus, atque id ex ratione nervi proxime eam attingentis, convincimus.

S. XII.

Nec tamen nostri sumus adeò immemores, ut in tunica retiformi visum peragi asseramus, quem tamen ut sensationem omnem, cerebro vindicavimus alibi. Adhuc enim salva illa assertio; modò distingvatur subjectum commune sive universale, à particulari sive singulari. Verum est visionem fieri in cerebro, ut subjecto communi, verum est fieri in tunica retiformi, ut subjecto particulari. Est enim in omni sensorio externo pars quædam, quæ præcipuè usui est ad movendam facultatem existentem in cerebro, ut fiat sensio, cum cerebrum ipsum non videat species coloris & lucis, sed oculus, nec audiat verba colloquentium, sed auris, & sic in reliquis. Et hæc de organo ob controversiam illam prolixius.

S. XIII.

Objectum visus vel fundamentale vel formale est. Fundamentale iterum vel commune vel proprium. Commune dicitur, quòd à reliquis sensibus etiam percipi potest, nec tantum videtur, sed etiam auditur, tangitur, &c. Plura hujus generis alias re. censentur: quemadmodum Gerh. Johan. Vossius l. c. viginti numerari hic asserit, quæ tamen omnia, ut adjicit, commode ad motum, quietem, figuram & magnitudinem, vel etiam ad proprium objectum, quòd lux & color, revocari possunt. Hæc ipsa non videntur sine luce & colore: Objecta enim propria modis istis determinantur; circa concreta versatur sensus, non circa abstracta, concreta habent magnitudinem, figuram, habent cetera. Ut ergo sunt, in sensibus cognoscuntur: hinc videt Petrus quercum proceram, sambucum humilem, rotunda pyra & poma, inquit B. Sperling:

Zool.

Zool. p. m. 47. *Proprium objectum* non solus color eidmōs acceptus: dantur enim corpora, quæ colorata non sunt, & tamen videntur, ut ignis, stellæ aqua, &c. Sed & lux & color. Id omne enim est visibile, & per consequens objectum visus, quod speciem suam perspicue imprimit, & ad oculum transmittit, ut moveatur facultas, quod certe lux & color præstant. Ubi tamen observandum adhuc, lucem per se esse visibilem, siquidem etiam in densissimis tenebris videatur, colorem verò per aliud, scilicet per lumen, quod nisi adsit, ipse visibilis non est.

§. XIV.

Objectum formale non sunt *materiales imagines* quas corporibus ejaculari volebant *Democritus, Leucippus, Epicurus*; Quomodo enim objectum non cito consumeretur, tot ex se emissis particulis substantialibus? Multò minus corpora ipsa *materia*; hæc enim non ingrediuntur organum: sed *species visibiles*, seu imagines ab objecto visibili sparsæ, puræ & à concretionem materiæ liberæ, juxta quam sensus de objecto judicat. Visus enim perinde ut sensationes reliquæ per species ab objecto sparsas, unientes objectum cum sensu, absolvitur. Variis aliàs hæc ipsæ species insigniuntur nominibus, aliis idola, imagines, spectra, aliis formæ, species spirituales, intentionales, qualitates intentionales & spirituales audiunt. Nec minùs variè autores tam essentiam quam existentiam earum demonstrant, ut non opus sit hic argumenta eorum adducere: Tantùm urgemus necessariam unionem potentiæ cognoscentis & objecti sensibilis, ad sentiendum: Et hac evicta proportionem inter recipiens & receptum requirimus, ne hoc illi sit contrarium. Adjicimus denique, spargere objectum non unam sed innumeras ex quolibet sui puncto species, unde est, quod idem simul à multis videri possit, alia semper ad alium oculum appellente specie.

Succedit *medium* quod conjungere debet objecta & organum; spatium enim oportet ut intercedat inter sensile & sensorium visus, si quid videre velis. Nec immediata objecti ad sensorium oppositio sufficit, quin potius ea visionem impedit. Medium verò illud, non, ut *Democritus* voluit, *vacuum*, vel *densum*, & *opacum*, sed *diaphanum* est. Quenam autem sunt, quaris, perspicua? Aggreditur id explicare *Alstedius* *Encyclop. Opt. part. 1. cap. 8. p. m. 1493.* *perspicuorum inquit corporum quatuor classes sunt. Prima classis est Cælum, per quod radii stellarum libere transeunt. Et hoc, corpora perspicua inter est omnium primum ac subtilissimum. In secunda classe est aer, qui propter subtilissimam partium tenuitatem non radiat, aut certe non efficaciter, unde nec oculos incensit. Interim aer videri potest colore alieno. In tertia classe est aqua, limpida scilicet, quæ proximum ab aere locum obtinet. In quarta classe sunt reliqua perspicua, quæ sunt compacta, ut lapis specularis, vitrum, chrySTALLUS, glacies, alumen, cornu, gemma quadam, humores denique & runica, è quibus oculus est contextus. Nos pro opportunissimo visus medio aerem venditamus, ob puritatem quam, pro aqua obtinet, exactioremque objecti representationem.*

§. XVI.

His ergo quantum ad præsens institutum sufficit, explicatis, superest, ut de modo visionis quædam subjiciamus. Igitur cum necesse sit, ut, si debeat visio fieri, res visa cum vidente conjungatur, oportet, vel aliquid ab oculo egredi, & ad rem visam transire, vel aliquid à re visa procedens ad oculum progredi, & in eo recipi, monente *Zabarell. L. II. de visu, c. I.* Neque enim natura per saltus agit, sed per gradus, nec extrema cum extremis copulat, nisi interveniente medio.

Tres

Tres proinde se offerunt sententiæ, quarum una pro *emissione* pugnat, altera pro *receptione*, tertia *emissionem & receptionem* conjungit. vid. A. Gellius Lib. 5. cap. 16.

§. XVII.

Exactius ergo hæ sententiæ considerandæ nobis sunt. Pro *emissione* pugnant *Pythagorei*, existimantes, radios quosdam ex oculo, ad usque sensibile emitti, ac inde, ubi impressa fuerit imago objecti, regredi sensationemq; nunciare. *Empedocles* ex oculis emitti ignem docet. *Plato* imagines quidem & deflavia ex objecto ipso concedit, ignem tamen subinde ex oculis emitti censet, non quidem ad usque res visas, sed ad lucem usque externam, ad cuius occursum, quasi intendatur, & quia pergere ulterius non possit, quasi intendatur, nisi sumq; exprimat, quem sentiat anima, atque adeo rem in quam dirigitur videat: Quam in rem evidens in *Timæo* locus est; *Inest corporibus nostris ignis aethereo similis, non absumens, verum illuminans portio ejus crassior permanet in nobis, sed tenuior evolat, per oculos in aërem, noctu autem ob tenebras evanescit, & exstinguitur, contra de die lumen externum, & illud oculorum ob similitudinem sociatur.* Unde sæpe *Platonice* *corradiationis* item *complantationis* tam apud *Plutarchum* quam *Aristotelem* fit mentio. vid. *Gerh. Joh. Vosius* l. c. *Stoici* denique cum his faciunt, contententes prodire ex oculis radios, aerem ad usque rem visam procedentes intendentesq; ut inde velut conus fiat, cujus cuspis sit in superficie oculi, & in ipsa revisa. vid. A. Gell. l. c. *Plutarchus* IV. placit. 15. De *Euclide* & *Ptolemæo* idem sentientibus *Alexand.* in Lib. de sens. & sens. Com. 7.

Ut autem veritas tanto evidentius pateat, falsitatem sententiæ hujus primū destruemus. Querim⁹ igitur ab illis emissionis patronis, qualisnam ille radius sit? aut spiritus, aut lumen, aut corpus est. Si spiritus, quomodo is potest esse effectus oculi corporei? Si corpus, quomodo visio fit in instanti? quomodo flante vento radius ille corporeus non impeditur? Si lumen, cur non possumus in tenebris videre? Addimus præterea radium hunc facere potius rem videri, quam ut ipse videat; nec obstare quidquam, cur non nocturno tempore obscurum aerem illustret; & quomodo quæso non de die à majore lumine obfuscatur? quomodo objectum remotissimum illustrat? quas difficultates omnes nec nobis, nec sibi metipsis explicare possunt. Ignis *Platonis* atque *Empedoclis* facilè extingvitur. Aut enim omnium oculis talis ignis insitus, aut quorundam? Si prius, cur non omnes etiam de nocte videmus? Si posterius, erit exemplum singulare, quod regulam non facit. Excipiunt tamen, defectum lucis externæ id impedire: Resp. nihil planè is huc facit, aliàs nec Tiberius vidisset. Nec obstat ignis exiguitas quam in aliis desiderant; cur enim, non v. g. mille hominum oculi tantum ignis habeant, quantum unicus Tiberius? Nihilominus illi conclave aliquod, ut maximè in eo conjungantur, non illustrabunt. Compaginatio etiam lucis nulla est, quomodo enim lux fiat duriuscula? quodnam illud gluten, quod externam lucem cum interna compagnet? Lux lucem sistere non facit, sed vel altera per alteram transmittitur, vel una cum altera diffunditur. Stoici denique cum radiis & eorum vehementia audiendi non sunt: Radius enim non præcudit sed penetrat aerem, nec aer ipse ob fluiditatem suam dirigi tantæ pernicitate potest: Quid? quod si vel maximè moveretur, moveretur certè æqualiter, nec citius nec segnius, quemad-

modum

modum id exemplo soni constat. Plura videantur apud Zabarell. l. c.

§. XIX.

Sequitur jam illa quæ emissionem & receptionem simul probat scil. Platonis §. 17. adducta, Alhazeni aliorumq; sententia; quæ tamen itidem nulla. Quorsum enim natura, quod vel per solam receptionem, vel solam emissionem perficere posset, utramque conjungeret? certe, ut non deficit benigna illa mater in necessariis, sic nec abundat, in superfluis, & quod æque bene potest absolvere per paucam, non præstat per plura. Quam in rem universam citam^o verba Aristotelis, l. de sens. & sens. c. z. *Illud omnino, inquit, metas egreditur rationis, nempe conspiciendi vim exeunte quopiam videre, & aut ad astra usque deduci aut cum ad certum quoddam spacium processerit, cum lumine externo uniri, atque conjungi, sicuti quidam ajunt. Nam isto præstabilius id erat luminum conjunctionem in oculi principio fieri. Quamquam & id quoque stultum; quid enim est lumen lumini conjungi, aut quonam pacto id esse potest? non enim quodvis curvis sine discrimine conjungitur.*

§. XX.

Nos pro receptione stamus, non corporum, sed specierum visibilium. Id enim vult natura visionis; immanens actio hæc est, non transiens: læditur sensorium non aliunde nisi à receptione excellentis sensilis; splendore solis corrumpitur oculus, & per continuam aspectionem ignis, hebetatur visus. Finis quoque visionis id postulat. Is autem est non commodum in re visa, sed in vidente: vident bruta, ut devictu sibi prospiciant, & noxia declinent: homo videt, ut præter utilitates dictas naturam intueatur, ac inde naturæ auctorem inquirat, agnoscatq;. Præterea, cur visui alium

alium modum videndi atque aliis sensibus tribuamus? Recipit auditus species soni, olfactus rei odoriferae, nec tactus & gustus hic abeunt, solus ergo visus id non habebit? Structura denique ipsa oculi & natura, quam aequam supra ostendimus, id evincunt. *Aqua enim proprium est recipere, non ut est aqua, sed ut translucet, teste Aristotele L. de sens. & sens. cap. II.*

S. XXI.

Ethæc de modo visionis, supersunt quidem adhuc alii, quibus nullus horum modorum placet, ut *Okamus* in 2. Quæst. 17, 18. *Biel, Durandus*, in 2. Dist. 3. quæst. 6. *Gregorius* & alii, qui nihil ad visionem amplius necessarium dixerunt, quam objectum visibile, ut sistatur coram oculo. & in luce sit; quibus cum consentit ex veteribus *Porphyrius*, de quo vid. *Nemes. Lib. de Natur. Hom. 7.* item *Lactantius Lib. de Opif. DEI cap. 8.* Sed quia iis ex parte respondit *Vossius* loco sæpe cit. aliiq; nec plura pagellarum angustia capit, nos hic subsistimus, dicentes,

S. D. G.

05 A 877

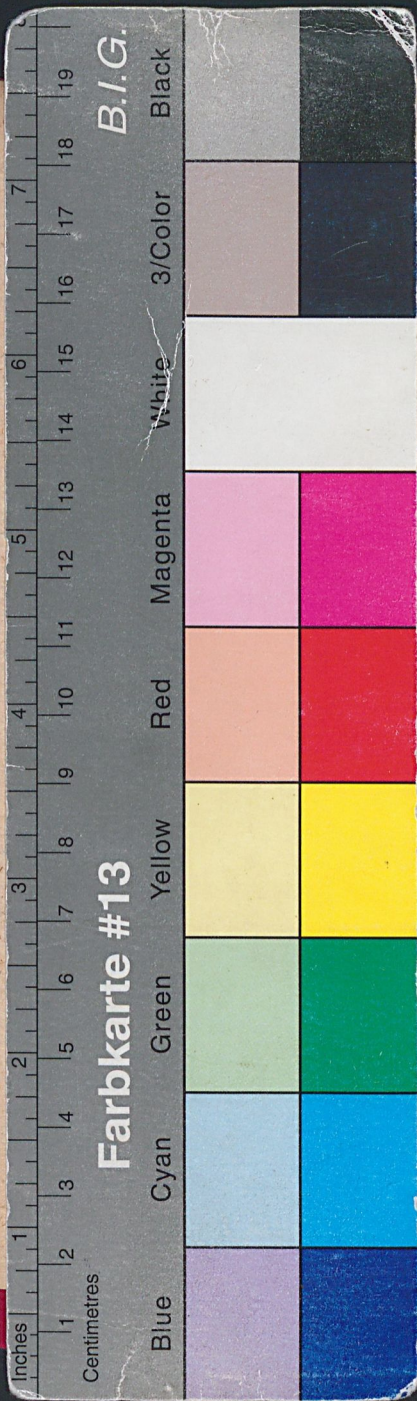
ULB Halle 3
003 761 053

V0104

Farbkarte #13

B.I.G.

. B.V.

S U,

lbim Academia,

int publice,

ÆSES

STUS HERZOG,

enf. Misn.

&

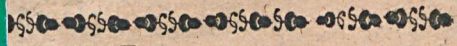
PONDENS

VVALTHER,

lsd. Hung.

VII. Aprilis,

ditorio veteri.

ENBERGÆ,

HENCKELII, Acad. Typogr.

M DC. LXXVII.

12
1

